

حیرانونکی شیدی:

په اختصاصی ډول د کوچنیانو لپاره جوړ شوي¹

- د زړه ناروغيو او شکر پیښې کمیدل
- د اوسټیوپوروسیس (هډوکو نري کیدو) پروراندې محافظت

دا نور مال دی: نوي مور بدن د هغې ماشوم لپاره شیدی تولیدوي. تر 100,000 کلونو پورې انسانانو د خپلو شیدو له لارې خپل ماشومان تغذیه کړي. د شیدو تولید هغه دایره بشپړوي چې د القا سره پیل شي او د حمل او تر زیږون پورې دوام لري.

”د لږ اضافي خواړو خوړلو او لږو ډیرو اوبو څښلو سره، ښځې د دوی ماشومانو لپاره د خورا لوړ کیفیت خواړه یا شیدی تولیدوي.“⁸

دا زما بدن دی: د یوې ښځې بدن کې د حمل او سینې شیدو له لارې تغذیه په جریان کې ډیری بدلونونه رامنځته کېږي. ستاسو په بدن کې دننه د یوه کوچني وده کول یو خورا قوي شی دی، مگر بدن لپاره وخت ته اړتیا وي چې بیرته سم حالت ته واوړي. د سینې له لارې شیدی ورکول پدې کې مرسته کوي!

- مرسته کوي چې د اوکسي توکسين له لارې رحم بیرته خپل شکل ته واوړي
- میانډو سره مرسته کوي چې د دوی د ماشوم وزن له لاسه ورکړي
- د مور میاشتنی ناروغي ځنډوي او د حمل اخیستو ترمنځ فاصلي کې مرسته کوي

د ماشوم روغتیا: د انسان شیدی هر هغه څه لري چې ماشوم یې د ودې او غټیدو لپاره ورته اړتیا لري. دا د ژوند لومړیو شپږو میاشتو لپاره مکمل خواړه دی. د مور شیدی د ورځې په اوږدو کې بدلون کوي چې د خپل ماشوم اړتیا پوره کړي. که چېرې مور او ماشوم کوم میکروب تنفس کړي نو سینې د دغه میکروب پروراندې انټي باډیز په شیدو کې ځای پر ځای کوي. هر ځله د مور شیدو تغذیه ستاسو چې ماشوم او مور ورسره مخ وي. د مور شیدو له لارې تغذیه نه شتون د لاندې ناروغيو لپاره ماشوم د خطر سره مخ کوي

- تنفسي ناروغي
- د هاضمې ناروغي
- د غوړو انتاني کیدل
- اکزما
- شکر
- مننژیت
- چاقي
- SIDS

د مور شیدو تغذیه شنه ده - د چاپیریال مل انتخاب: کوچنیان انساني شیدی په کافي او بشپړ ډول کاروي، نو کنسټرګی (ډیاپر) یې ډیر بوی نه کوي. او هغه کوچنیان چې د مور شیدو له لارې تغذیه کېږي د تولید، گیدې او انتقال فورمول لپاره اړین انرژي او د گیدې کولو څخه رامنځته شوي فضلاتو په پرتله لږه چټلي او فضلات تولیدوي.²

هرکله او هرچیرې: اړتیا نشته چې خپله مینه پټه کړئ. کوچنیان کولی شي کله چې بهر وي او د مور سره وي سپک خواړه وخورې او نازول شي. او په کاناډا کې دا یو بشري حق دی.³ د مور شیدی هرکله او هر ځای کې چې ورته اړتیا وي تل چمتو او د سمې تودوخې لرونکي وي. داسې کالي شتون لري چې رنځور پالنه اسانوي.

د هرچا پیسې خوبینزي: د مور شیدی د بودیجې له پلوه هم ارزان دي. فورمول کولی شي د لومړي کال لپاره پرته د بوتلو، نیپلو، د عفونت ضد کولو او وخت څخه تر 1,600 ډالرو پورې لګښت ولري.⁷ هغه کوچنیان چې د مور شیدو له لارې نه تغذیه کېږي ډیر د ناروغيو سره مخ کېږي، حتی که دوی غټ ماشومان یا لوی هم وي، چې دا هرڅه د درملو لوړ لګښت او ناروغي پایله لري. دا هرڅه یوځای کېږي!

مینه توپیر رامنځته کوي: کله چې د مور بدن کوچنی تغذیه کوي، نو مور او کوچنی یې ساتنې ته اړتیا لري! د دوی شاوخوا گرمې غیږې کولی شي چې هرڅه خورا ښه پرمخ ولاړ شي. د یوه ملاتړي شخص درلودل د نوي مور لپاره په ریښتوني ډول ګټور دی. که څه هم د بوتلو مینځلو ته اړتیا نشته، یو جوړه اضافي لاسونه د نازولو او نیولو، ډیاپرو بدلولو، لمبولو او ماشوم (او مور!) ته د مساج یا چاپې کولو لپاره ډیر مهم دي او په ځانګو کې د ماشوم بهر چکر ته ورل کله چې مور گرم حمام کوي. دا هرڅه د ژوند شریکانو لپاره غوره فرصتونه دي چې خپل ماشوم پورې تړلي وي او د مور شیدو له لارې تغذیه ملاتړ کړي.

د مور روغتیا: هریو د مور شیدو له لارې تغذیه څخه ګټه پورته کوي، پشمول د مور څوک چې شیدی تولیدوي!⁹

- د هورمونونو پرولاکتین او اوکسي تاکسین له لارې ښه حالت او هوساینه
- د سرطان کم شوی خطر (سینو، تخمدان، ستوني او رحم)

د ماشوم ذکاوت:

انساني کوچنیان یوازې د 25% مغزو ځواک یا هوبس سره پیدا کېږي. نور پستان دارانو کې دا تر 80-45% پورې وي.⁵ د همدې لپاره دې چې خسیان (د غوا بچیان) او نورو څارویو بچي کولی شي وګرزي او د میندو شیدو څخه پخپله تغذیه وکړي. طبیعت داسې طرح کړې چې د انسان شیدی د ماشوم د هوبس یا مغزو ودې بشپړولو لپاره راتلونکي شپږو میاشتو یا ډیره موده کې مرسته وکړي. د ماشومانو هیڅ کوم نور خواړه د IQ لپاره هغه څه نشي کولی چې کوم د مور شیدی کولی شي.^{5,6}

La Leche League Canada

www.LLCC.ca

P.O. Box 700 • Winchester, Ontario • K0C 2K0
Tel. 613-774-4900 • E-mail adc@LLCC.ca • website www.LLCC.ca
Breastfeeding Referral Service 1-800-665-4324

فورمول یو مصنوعي تولید دی چې د غوا شیدو یا جوشانده څخه جوړ شوی او د نوي کوچني ماشوم لپاره یو بیروني توکی دی. دا کولی شي د ماشوم کولمو په پوښ کې د بدلونو لامل شي. د مور شیدي پر بیبوتیک او پروبیوتیک لري چې په طبیعي ډول د ماشوم کولمو ساتنه کوي. مطالعات ښيي چې د مور شیدو له لارې ماشوم د ودې او روغتیا لپاره تر ټولو غوره چانس لري.⁹

کوچني مکرر خواړه د صحی خواړو بیلگي رامنځته کوي:

نورمال حد د عمر سره بدلیږي. د زیرون په وخت کې د ماشوم معده د یوه کیلاس په اندازه وي! نو د همدې لپاره لومړي شیدي، شیرماک خورا غلیظ وي او د سم مقدار درلودونکي وي چې دغه کوچنی معده باندې ډیر نشي. پدې کې هیڅ د تعجب خبره نده ماشومان مکرر رنځور پالنه خوښوي. په 5 ورځو عمر کې معده د ماشوم د موتي هومره اندازه لري، نو کولی شي په یوځل همدومره پکې ځای شي! څنگه چې ماشوم وده کوي د مور شیدو تولید ډیرېږي او د ماشوم اړتیا پوره کولو ته ځواب وایي. او د شیدو جریان د تغذیه پای کې کمېږي، نو ماشوم زده کوي چې ”مړیدل“ څه ډول احساس وي. د مور شیدو له لارې تغذیه وروسته په ژوند کې د چاقی مخه نیسي.¹⁰

لطفا، یوازي د مور شیدي! د فورمول کوچنی حد کولی شي لوی اغیز ولري.

د ماشوم سیستم تمه لري چې د انسان شیدو څخه ګټه واخلې ترڅو محافظت یې وشي او تغذیه ترې وکړي. د ماشوم د فورمول یو ځل تغذیه کولی شي د معدې پوښ کې د کوچني ټپونو لامل شي او هغه حساس بیلانس خراب کړي چې د معدې سنونزې او حساسیت رامنځته کوي. د غیر انساني شیدو یو بوتل استعمال وروسته د ماشوم کولمي دوه اونۍ وخت نیسي چې بیرته نورمال حالت ته راوګرځي.¹¹ د نړۍ روغتیا سازمان، د کاناډا روغتیا، د کاناډا ډیاټیټیانز او د کاناډا د ماشومانو ناروغۍ ټولنه ټول وړاندیز کوي چې ماشومان د دوی د ژوند لومړیو شپږو میاشتو کې یوازي انساني شیدو څخه تغذیه وکړي. 4 تبلیغات استدلال کوي چې فورمول او د انسان شیدي برابر دي – مګر داسې نده او هیڅ کله به نه وي. فورمولونه د میکروب پر وړاندې فاکتورونه نه لري لکه څنګه چې د مور شیدي لري. پودري فورمول پاک او عقیم تولید ندی او کولی شي چې ځینې وختونه پکې خطرناک باکتریا شتون ولري.¹² که تاسو فکر کوئ چې ماشوم مو فورمول ته اړتیا لري، د خپلې اندیښنې په اړه د روغتیا متخصص سره وغږیږئ او څنګه باید خطر کم کړی شي. تاسو ممکن پرېکړه وکړئ چې ماشوم مو فورمول ته اړتیا نلري یا ممکن نور اختیارونه وي چې لومړی د هغو هڅه وشي.

هر ماشوم خانګړی وي: ماشومان قوانین نه تعقیبوي، نو د نورو میندو سره یوځای کیدل ښيي چې ماشومان سره څومره توپیر لري؛ د ”نورمال“ اندازه شتون لري. میندې د لیدو په واسطه د مور شیدو له لارې د ماشوم تغذیه کول زده کوي، او د مور شیدو له لارې تغذیه د میندو او ماشومانو لپاره ساتیږي هم ده. هرڅه پلان چې مور ولري: په کور کې پاتې کیدل، بیرته کار ته تلل یا سفر کول، د مور شیدو له لارې تغذیه د هغې په ژوند کې برابر راځي.

ملاټر مرسته کوي: د مور شیدو له لارې تغذیه پورې اړوند خورا ننګونې د معلوماتو او ملاټر له لارې حل کیدی شي. د La Leche League کاناډا مشر پدې کې مرسته کولی شي: فقط هغه څه چې د مور شیدو له لارې تغذیه کونکي کورنۍ ورته اړتیا لري! کله چې د مور شیدو له لارې تغذیه ښه احساس نه درکوي، نو سمدستي د مرستې غوښتل غوره لار ده. د La Leche League روزل شوی مشر تاسو ته د یوه تلفون یا کمپیوټر هومره نږدې دی. تاسو تر ټولو نږدې مشر په <http://www.lllc.ca/get-help> ولټوی یا 1-800-665-4324 ته زنگ ووهئ. تاسو به د ځایي ناستو په اړه هم معلومات لاسته راوړئ او د ”پوښتنې سپارلو“ اختیار به هم ومومئ.

نور معلومات: www.lllc.ca/breastfeeding-information

(د مور شیدو له لارې تغذیه ښځینه هنر) *The Womanly Art of Breastfeeding*. تاسو مور په فیس بوک یا تویتز هم موندل شئ.

1. د لوی برتانیه د ماشومانو لپاره غوره شیدو #2801 معلوماتي پاڼې LLL څخه اخیستل شوی. مور د اندونو او مینځپانګې کارولو اجازې لپاره د LLLGB څخه مننه کوو. www.laleche.org.uk
2. <http://www.llli.org/nb/nbiss4-09p42.html> (او د دی ماخذونه)
3. http://www.infantcanada.ca/Breastfeeding_Rights.htm
4. د مور شیدو له لارې تغذیه اختصاصي دوام. د کاناډا روغتیا وړاندیز. <http://www.hc-sc.gc.ca/fin-an/nutrition/infant-nourison/index-eng.php>
5. <http://www.kangaroomothercare.com/olanders.aspx>
6. Isacs EB et al. IQ د مغزو اندازه او سپینی مسلي پراختیا باندې د سني شیدو اغیز. *Pediatr Res*. 2009. دسمبر 22. <http://www.bfontario.ca/wp-content/uploads/2012/10/Risks-and-Costs-of-Formula-Feeding.pdf>
7. Linnekar, A. د مور شیدو له لارې تغذیه؛ چاپیریال د مینې سره. *WBFW* 1997
8. <http://worldbreastfeedingweek.net/support/1997/wb97-bf-eco-love.pdf>
9. Schwarz EB, Ray RM, Stuebe AM, Allison MA, Ness RB, Freiberg MS, Cauley JA. د مورنۍ زړه ناروغیو لپاره د خطر فاکتورونه او د شیدو موده. *Obstet Gynecol*. 2009. 113(5):974-82.
10. په پرمختللي هیوادونو کې د مور شیدو له لارې تغذیه او د مور او ماشوم روغتیا لاسته راوړنې، <http://www.ahrq.gov/clinic/tp/brfouttp.htm>
11. Walker M. د ماشوم د مور شیدو له لارې تغذیه متمم “فقط یو بوتل زبان نه رسوي” --- یا و به یې رسوي؟ www.naba-breastfeeding.org/resources.htm 2007
12. <http://www.cdc.gov/Features/Cronobacter>

دا سند د اونټاریو حکومت لخوا چمتو شوي مالي مرستې او په روغتیا نیکسوس کې د غوره پیل سرچینې مرکز ملاټر سره چمتو شوی. پدې کې موجود معلومات د لیکونکو نظریات منعکس کوي او د اونټاریو حکومت او غوره پیل سرچینې مرکز لخوا رسمي سند ندی.

د مور شیدو له لارې تغذیه ځایي ملاټر لپاره، اړیکه ونیسئ:

La Leche League Canada

www.LLlC.ca

©2015 La Leche League Canada

La Leche League Canada is a charitable organization — Registration Number 11900 3812 RR002

No. 410-Ps-2015